ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 11ης Δεκεμβρίου 2007 *

Στην υπόθεση C-161/06,

με αντικείμενο αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ που υπέβαλε το Krajský soud v Ostravě (Τσεχική Δημοκρατία) με απόφαση της 10ης Μαρτίου 2006, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Μαρτίου 2006, στο πλαίσιο της δίκης

Skoma-Lux sro

κατά

Celní ředitelství Olomouc,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, A. Tizzano, προέδρους τμήματος, R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, P. Lindh, J.-C. Bonichot (εισηγήτρια), T. von Danwitz και A. Arabadjiev, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η τσεχική.

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: J. Swedenborg, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 26ης Ιουνίου 2007,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Skoma-Lux sro, εκπροσωπούμενη από τον P. Ritter, advocát,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Boček,

— η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Uibo,

— η Λετονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις K. Bārdiņa και R. Kaskina,

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. Ośniecka-Tamecka, M. Kapko και M. Kamejsza,

— η Σλοβακική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Čorba,

— η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Kruse και την A. Falk,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις J. Hottiaux και M. Šimerdová και τον P. Aalto,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 58 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2003, L 236, σ. 33, στο εξής: Πράξη περί των όρων προσχωρήσεως), δυνάμει της οποίας η Τσεχική Δημοκρατία κατέστη κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως από 1ης Μαΐου 2004.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο εκδικάσεως διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Skoma-Lux sro (στο εξής: Skoma-Lux) και της Celní ředitelství Olomouc (Διεύθυνση Τελωνείων του Olomouc, στο εξής: διεύθυνση τελωνείων), με

αντικείμενο πρόστιμο που επιβλήθηκε στη Skoma-Lux για τελωνειακές παραβάσεις που φέρεται ότι διέπραξε μεταξύ Μαρτίου και Μαΐου 2004, προβάλλοντας ως λόγο ότι η διεύθυνση τελωνείων δεν μπορούσε να της αντιτάξει κοινοτική νομοθετική ρύθμιση που δεν είχε ακόμα δημοσιευθεί στην τσεχική γλώσσα στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

Η Πράξη περί των όρων προσχωρήσεως

3 Η Πράξη περί των όρων προσχωρήσεως αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Συνθήκης μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου, του Βασιλείου της Δανίας, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιρλανδίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, του Βασιλείου της Σουηδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας (κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας της Σλοβακικής Δημοκρατίας, για την προσχώρηση της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2003, L 236, σ. 17) και θέτει τους όρους αποδοχής και τις αναγκαίες λόγω της προσχωρήσεως αυτής προσαρμογές των Συνθηκών επί των οποίων στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση.

4 Κατά το άρθρο 2 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως:

«Από την ημερομηνία προσχώρησης, οι διατάξεις των αρχικών Συνθηκών και οι πριν από την προσχώρηση θεσπισθείσες πράξεις των οργάνων και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δεσμεύουν τα νέα κράτη μέλη και εφαρμόζονται σε αυτά, υπό τους όρους που προβλέπονται στις Συνθήκες αυτές και στην παρούσα Πράξη.»

5 Το άρθρο 58 της Πράξεως αυτής ορίζει:

«Τα κείμενα των πράξεων των οργάνων και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που εκδόθηκαν πριν από την προσχώρηση και έχουν συνταχθεί από το Συμβούλιο, την Επιτροπή ή την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην εσθονική, λετονική, λιθουανική, μαλτέζικη, ουγγρική, πολωνική, σλοβακική, σλοβενική και τσεχική, γλώσσα, είναι υπό τις ίδιες προϋποθέσεις αυθεντικά, από την ημερομηνία προσχώρησης, με τα κείμενα που είχαν συνταχθεί στις ένδεκα παρούσες γλώσσες. Δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* εφόσον τα κείμενα στις παρούσες γλώσσες είχαν και αυτά δημοσιευθεί.»

Ο κανονισμός 1

6 Κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 1 του Συμβουλίου, της 15ης Απριλίου 1958, περί καθορισμού του γλωσσικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 14), όπως τροποποιήθηκε με την Πράξη περί των όρων προσχωρήσεως, οι επίσημες γλώσσες της Ένωσης είναι:

«η ισπανική, η τσεχική, η δανική, η γερμανική, η εσθονική, η ελληνική, η αγγλική, η γαλλική, η ιταλική, η λετονική, η λιθουανική, η ουγγρική, η μαλτέζικη, η ολλανδική, η πολωνική, η πορτογαλική, η σλοβακική, η σλοβενική, η φινλανδική και η σουηδική».

7 Το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού ορίζει:

«Οι κανονισμοί και τα άλλα κείμενα γενική ισχύος συντάσσονται στις είκοσι επίσημες γλώσσες.»

8 Το άρθρο 5 του κανονισμού αυτού ορίζει:

«Η *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* εκδίδεται στις είκοσι επίσημες γλώσσες.»

9 Κατά το άρθρο 8 του ίδιου κανονισμού:

«Στα κράτη μέλη όπου οι επίσημες γλώσσες είναι περισσότερες από μία, η χρήση της γλώσσας καθορίζεται, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου κράτους, σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες που απορρέουν από τη νομοθεσία του κράτους αυτού.»

10 Κατά το άρθρο 199 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου για τη θέσπιση του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1):

«Με την επιφύλαξη της ενδεχόμενης εφαρμογής κατασταλτικών διατάξεων, η κατάθεση σε τελωνείο διασάφησης, την οποία έχει υπογράψει ο διασαφιστής ή ο αντιπρόσωπός του, ισοδυναμεί με δέσμευση σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν όσον αφορά:

— την ακρίβεια των στοιχείων της διασάφησης,

— τη γνησιότητα των επισυναπτόμενων εγγράφων,

— την τήρηση κάθε υποχρέωσης, όσον αφορά την υπαγωγή των εκάστοτε εμπορευμάτων στο σχετικό καθεστώς.»

Η εθνική νομοθεσία

11 Το άρθρο 293, παράγραφος 1, στοιχείο d, του νόμου 13/1993 (στο εξής: τελωνειακός νόμος) ορίζει:

«Παραβαίνει τις διατάξεις της τελωνειακής νομοθεσίας όποιος θέτει εμπορεύματα υπό συγκεκριμένο καθεστώς βάσει μη γνησίων, τροποποιημένων ή παραποιημένων εγγράφων ή βάσει ανακριβών ή παραποιημένων στοιχείων.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

12 Η Skoma-Lux εισάγει και πωλεί οίνο. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2004, το Τελωνείο του Olomouc της επέβαλε πρόστιμο για κατ' εξακολούθηση παράβαση της τελωνειακής

νομοθεσίας στις 11, 22 και 23 Μαρτίου, 6 και 15 Απριλίου, 18 και 20 Μαΐου 2004. Μετά την επικύρωση αυτού του προστίμου από τη Διεύθυνση Τελωνείων του Olomouc, με απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2005, η Skoma-Lux άσκησε, στις 16 Μαρτίου 2005, κατά της αποφάσεως αυτής προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Krajský soud v Ostravě (περιφερειακού δικαστηρίου).

13 Η Skoma-Lux κατηγορείται ότι διέπραξε τελωνειακή παράβαση προσκομίζοντας ανακριβή στοιχεία για τη δασμολογική κατάταξη του ερυθρού οίνου Kagor VK. Η διεύθυνση τελωνείων φρονεί ότι η εταιρία αυτή παρέβη ορισμένες διατάξεις του τσεχικού τελωνειακού νόμου όπως ίσχυε πριν την προσχώρηση της Τσεχικής Δημοκρατίας στην Ένωση, καθώς και ότι διέπραξε τελωνειακή παράβαση κατά την έννοια του άρθρου 293, παράγραφος 1, στοιχείο d, του νόμου αυτού, συνιστάμενη σε παράβαση του άρθρου 199, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93.

14 Η Skoma-Lux στηρίζει, κατά ένα μέρος, την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε προβάλλοντας τη δυνατότητα μη εφαρμογής του κοινοτικού κανονισμού επί των παραβάσεων που της προσάπτονται, περιλαμβανομένων των μεταγενέστερων της προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας στην Ένωση παραβάσεων, ελλείψει δημοσιεύσεως, στην τσεχική γλώσσα, των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου που εφάρμοσαν οι τελωνειακές αρχές κατά τις ημερομηνίες τελέσεως των επίμαχων πράξεων.

15 Η διεύθυνση τελωνείων διατείνεται ότι το τσεχικό Υπουργείο Οικονομικών δημοσιοποίησε στην τσεχική γλώσσα και υπό ηλεκτρονική μορφή τις σχετικές διατάξεις της τελωνειακής νομοθεσίας, ότι η Skoma-Lux μπορούσε να πληροφορηθεί το περιεχόμενο των διατάξεων αυτών στα γραφεία των τελωνειακών αρχών και ότι, τέλος, η εταιρία αυτή, λόγω της μακράς πείρας της στον τομέα του διεθνούς εμπορίου, γνώριζε τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις.

16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Krajský soud v Ostravě αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Μπορεί το άρθρο 58 της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, βάσει της οποίας η Τσεχική Δημοκρατία έγινε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως από 1ης Μαΐου 2004, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να εφαρμόσει σε ιδιώτες κανονισμό ο οποίος, κατά την ημερομηνία της εφαρμογής του, δεν είχε δημοσιευθεί προσηκόντως στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στην επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους αυτού;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, το μη εφαρμόσιμο του επίδικου κανονισμού έναντι των ιδιωτών αποτελεί θέμα ερμηνείας ή κύρους της κοινοτικής νομοθεσίας υπό την έννοια του άρθρου 234 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας;

3) Εφόσον το Δικαστήριο κρίνει ότι η παρούσα αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά το κύρος κοινοτικής πράξεως υπό την έννοια της αποφάσεως της 22ας Οκτωβρίου 1987, 314/85, Foto-Frost (Συλλογή 1987, σ. 4199), είναι άκυρος ο κανονισμός 2454/93 έναντι της προσφεύγουσας και όσον αφορά τη διαφορά της με τις τελωνειακές αρχές της Τσεχικής Δημοκρατίας λόγω της μη προσήκουσας δημοσιεύσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* σύμφωνα με το άρθρο 58 της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

17 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν το άρθρο 58 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως στην

Ένωση επιτρέπει να αντιτάσσονται σε ιδιώτες εντός κράτους μέλους οι διατάξεις κοινοτικού κανονισμού ο οποίος δεν δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στη γλώσσα αυτού του κράτους, η οποία είναι επίσημη γλώσσα της Ένωσης.

18 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το Δικαστήριο έχει εξετάσει, με την απόφασή του της 15ης Μαΐου 1986, 160/84, Ορυζόμυλοι Καβάλας κ.λπ. (Συλλογή 1986, σ. 1633, σκέψεις 11 έως 21), το ζήτημα αν η μη πλήρης δημοσίευση κοινοτικής πράξεως στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* αποτελεί λόγο αποκλείοντα τη δυνατότητα αντιτάξεως της συγκεκριμένης ρυθμίσεως στους ιδιώτες. Στην απόφασή του αυτή το Δικαστήριο έλαβε υπόψη του την έλλειψη δυνατότητας των συγκεκριμένων ιδιωτών να λάβουν γνώση του περιεχομένου της ρυθμίσεως που τους είχε αντιταχθεί.

19 Όσον αφορά την κύρια δίκη, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η πλειονότητα των ενδιαφερομένων πληροφορείται τους κανόνες δικαίου υπό ηλεκτρονική μορφή και ότι, κατά συνέπεια, η μη δημοσίευση μιας κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* δεν σημαίνει ότι είναι αδύνατη η γνώση του περιεχομένου αυτής της διατάξεως. Πράγματι, η Ένωση δημοσιοποίησε προσωρινές μεταφράσεις ή προσωρινώς αναθεωρημένες μεταφράσεις μέσω του Διαδικτύου, είναι δε σύνηθες να αναζητούνται οι κανόνες του κοινοτικού δικαίου σε βάσεις δεδομένων όπως αυτή της διοργανικής υπηρεσίας νομικής πληροφόρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUR-Lex).

20 Υπό τις συνθήκες αυτές, θα μπορούσε ευλόγως να υποστηριχθεί ότι η δυνατότητα εφαρμογής διατάξεως του κοινοτικού δικαίου που δεν έχει δημοσιευθεί στη συγκεκριμένη γλώσσα πρέπει να καθορίζεται κατά περίπτωση, κατόπιν εξετάσεως της δυνατότητας των ιδιωτών να μάθουν πράγματι το περιεχόμενο της σχετικής ρυθμίσεως. Σε περιπτώσεις όπως αυτή της κύριας δίκης, δεν μπορεί παρά η προσφεύγουσα εταιρία να ήταν ενήμερη, καθόσον δραστηριοποιείται στον τομέα του διεθνούς εμπορίου, η δε υποχρέωση της επακριβούς δηλώσεως των εισαγομένων εμπορευμάτων υπαγορεύεται από τελωνειακό κανόνα που είναι κοινός σε όλα τα κράτη μέλη.

21 Πάντως, το αιτούν δικαστήριο δέχεται ότι οι αρχές της ασφάλειας δικαίου και της ισότητας των πολιτών κατοχυρώνονται, μεταξύ άλλων, μέσω της αυστηρής υποχρεώσεως προσήκουσας δημοσιεύσεως της κανονιστικής ρυθμίσεως στην επίσημη γλώσσα του αποδέκτη (βλ. αποφάσεις της 1ης Οκτωβρίου 1998, C-209/96, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-5655, σκέψη 35, και της 20ής Μαΐου 2003, C-108/01, Consorzio del Prosciutto di Parma και Salumificio S. Rita, Συλλογή 2003, σ. I-5121, σκέψη 89). Η ανασφάλεια δικαίου επιτείνεται από την ύπαρξη πολλών μη επισήμων μεταφράσεων με διαφορές μεταξύ τους.

Παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο

22 Η Skoma-Lux διατείνεται ότι ο κανονισμός 2454/93 δεν μπορούσε να της αντιταχθεί εφόσον δεν είχε μεταφραστεί στην τσεχική γλώσσα. Επίσης, αμφισβητεί τη βασιμότητα του ισχυρισμού ότι ως δραστηριοποιούμενη στο διεθνές εμπόριο έπρεπε να ήταν ενήμερη περί της υπάρξεως αυτής της ρυθμίσεως.

23 Κατά τη Skoma-Lux, προ της μεταφράσεως της κανονιστικής ρυθμίσεως στην τσεχική γλώσσα, δεν μπορούσε να γνωρίζει επακριβώς εφαρμοστέο δίκαιο, καθόσον ο τσεχικός τελωνειακός νόμος περιείχε, ως προς την κατάταξη του οίνου, που αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης, διατάξεις παρεκκλίνουσες από τον κοινοτικό τελωνειακό κώδικα. Επισημαίνει, σχετικώς, ότι η προβλεπόμενη από τον κανονισμό 2454/93 νέα κατάταξη θεσπίστηκε κατόπιν δικού της αιτήματος που διατύπωσε στο πλαίσιο των επαφών της με την Επιτροπή και ότι, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να της προσαφθεί ότι εκουσίως αγνόησε την κανονιστική αυτή ρύθμιση.

24 Η Τσεχική, η Λετονική και η Σουηδική Κυβέρνηση διατείνονται ότι, δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 254 ΕΚ, καθώς και των άρθρων 2 και 58 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως, μία από τις προϋποθέσεις αντιτάξεως του κοινοτικού δικαίου στους ιδιώτες εντός συγκεκριμένου κράτους μέλους είναι η προσήκουσα δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στη γλώσσα αυτού του κράτους μέλους.

25 Επικαλούνται, ιδίως, την τήρηση των αρχών της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας, της ισότητας και της ασφάλειας δικαίου.

26 Οι κυβερνήσεις αυτές διατείνονται, επίσης, ότι οι διαθέσιμες ηλεκτρονικώς μεταφράσεις, οι προγενέστερες της ηλεκτρονικής δημοσιοποιήσεως της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, δεν παρείχαν επαρκή ασφάλεια δικαίου.

27 Η Εσθονική Κυβέρνηση φρονεί ότι από το άρθρο 254 ΕΚ προκύπτει ότι η δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της παράγωγης κοινοτικής νομοθεσίας στις επίσημες γλώσσες των νέων κρατών μελών, κατά τον χρόνο προσχώρησης των κρατών αυτών, συνιστά υποχρέωση της Ένωσης και ότι η έλλειψη μιας τέτοιας δημοσιεύσεως, αποτελεί αθέτηση αυτής της υποχρεώσεως.

28 Εντούτοις, δεδομένου ότι κατά την αρχή της ασφάλειας δικαίου αρκεί οι υπήκοοι κράτους μέλους να έχουν τη δυνατότητα να λάβουν επακριβώς γνώση της εκτάσεως των υποχρεώσεων που επιβάλλει μια κανονιστική ρύθμιση, πρέπει να ληφθεί υπόψη η δυνατότητα ενημερώσεως περί του περιεχομένου νομικών πράξεων μέσω του Διαδικτύου. Τούτο ισχύει για όσους αφορούν οι πράξεις αυτές, οι οποίοι γνωρίζουν τις τροποποιήσεις που επήλθαν στο ισχύον νομικό πλαίσιο λόγω της προσχώρησης του κράτους τους στην Ένωση. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν οι «ενημερωμένοι πολίτες», δηλαδή εκείνοι οι οποίοι, όπως η Skoma-Lux, έρχονται καθημερινώς σε επαφή με το κοινοτικό δίκαιο στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

29 Η Πολωνική Κυβέρνηση, κατόπιν παρομοίας αναλύσεως, καταλήγει ότι ένας ιδιώτης δεν μπορεί εντός κράτους μέλους να αποφύγει τις αρνητικές συνέπειες από την εφαρμογή διατάξεων νομικής πράξεως η οποία δεν έχει δημοσιευθεί επισήμως στην εθνική γλώσσα, παρά μόνον αν αποδειχθεί ότι δεν είχε λάβει γνώση του περιεχομένου της πράξεως αυτής με διαφορετικό τρόπο.

30 Κατά την Επιτροπή, δεν μπορούν να αντιταχθούν σε ιδιώτες διατάξεις κανονισμού ο οποίος, κατά τον χρόνο εφαρμογής του από τις αρχές κράτους μέλους, δεν είχε δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, στην επίσημη γλώσσα του κράτους αυτού.

31 Εντούτοις, προτείνει να ληφθεί υπόψη η δυνατότητα γνώσεως του περιεχομένου του συγκεκριμένου νομοθετήματος από μετάφρασή του σε άλλη γλώσσα ή ηλεκτρονικώς. Επισημαίνει ότι, στη διαφορά της κύριας δίκης, ο συγκεκριμένος τελωνειακός κανονισμός δημοσιοποιήθηκε στην τσεχική γλώσσα μέσω του διαδικτυακού τόπου EUR-Lex στις 23 Νοεμβρίου 2003, κατόπιν δε αναρτήθηκε σε έντυπη μορφή στις 30 Απριλίου 2004 στα γραφεία της Υπηρεσίας Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΥΕΕΕΚ). Τέλος, δημοσιεύθηκε, με το ίδιο περιεχόμενο, σε ειδική έκδοση της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, στις 27 Αυγούστου 2004.

Απάντηση του Δικαστηρίου

32 Από το άρθρο 2 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως προκύπτει ότι οι πράξεις που εξέδωσαν τα θεσμικά όργανα πριν από την προσχώρηση δεσμεύουν τα νέα κράτη μέλη και εφαρμόζονται σ' αυτά από της προσχωρήσεώς τους. Εντούτοις, η δυνατότητα αντιτάξεώς τους σε φυσικά και νομικά πρόσωπα εντός αυτών των κρατών εξαρτάται από τις γενικές προϋποθέσεις εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου στα κράτη μέλη που προβλέπουν οι ιδρυτικές Συνθήκες και, όσον αφορά τα νέα κράτη μέλη, η Πράξη περί των όρων προσχωρήσεως.

33 Από το γράμμα των διατάξεων του άρθρου 254, παράγραφος 2, ΕΚ προκύπτει ότι οι κανονισμοί δεν παράγουν νομικά αποτελέσματα παρά μόνον από της δημοσιεύσεώς τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

34 Επίσης, από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 58 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως, καθώς και των άρθρων 4, 5 και 8 του κανονισμού 1, προκύπτει ότι ως προσήκουσα δημοσίευση κοινοτικού κανονισμού, όσον αφορά κράτος μέλος του οποίου η γλώσσα είναι επίσημη γλώσσα της Ένωσης, νοείται η δημοσίευσή του στη γλώσσα αυτή, στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

35 Μόνον κατόπιν αυτού και υπό τις προεκτεθείσες προϋποθέσεις, οι διατάξεις των ιδρυτικών Συνθηκών και των πράξεων που εξέδωσαν, προ της προσχωρήσεως, τα θεσμικά όργανα και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορούν να εφαρμόζονται στα νέα κράτη μέλη κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως.

36 Πέραν της νομιμοποιήσεως που της προσδίδει το γράμμα των Συνθηκών, η ερμηνεία αυτή είναι η μόνη σύμφωνη με τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

37 Όπως, πράγματι, προκύπτει από τη σκέψη 15 της αποφάσεως της 25ης Ιανουαρίου 1979, Racke (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 55), πράξη κοινοτικού οργάνου, όπως ο επίμαχος στην κύρια δίκη κανονισμός, μπορεί να αντιταχθεί στα φυσικά και νομικά πρόσωπα εντός κράτους μέλους μόνον εφόσον αυτά είχαν τη δυνατότητα να λάβουν γνώση του περιεχομένου του κατόπιν προσήκουσας δημοσιεύσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

38 Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η επιταγή της ασφάλειας δικαίου επιβάλλει να παρέχεται στους ενδιαφερομένους η δυνατότητα να πληροφορούνται επακριβώς την έκταση των υποχρεώσεων που τους επιβάλλουν οι κοινοτικές κανονιστικές ρυθμίσεις, πράγμα που διασφαλίζεται μόνο μέσω της προσήκουσας δημοσιεύσεως της συγκεκριμένης κανονιστικής ρυθμίσεως στην επίσημη γλώσσα του αποδέκτη (βλ., επίσης, σχετικώς, αποφάσεις της 26ης Νοεμβρίου 1998, C-370/96, Covita, Συλλογή 1998, σ. I-7711, σκέψη 27, της 8ης Νοεμβρίου 2001, C-228/99, Silos, Συλλογή 2001, σ. I-8401, σκέψη 15, και Consorzio del Prosciutto di Parma και Salumificio S. Rita, προαναφερθείσα, σκέψη 95).

39 Η κατά τον αυτό τρόπο εφαρμογή των υποχρεώσεων που επιβάλλει κοινοτική κανονιστική ρύθμιση τόσο στα παλαιά κράτη μέλη, στα οποία οι ιδιώτες έχουν τη δυνατότητα να λάβουν γνώση των υποχρεώσεων αυτών από την *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, στη γλώσσα των κρατών αυτών, όσο και στα προσχωρήσαντα νέα κράτη, στα οποία δεν υπήρχε τέτοια δυνατότητα, λόγω της καθυστερημένης δημοσιεύσεως, θα προσέκρουε στην αρχή της ισότητας μεταχειρίσεως.

40 Η τήρηση τέτοιων θεμελιωδών αρχών δεν αντιβαίνει προς την αρχή της αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου, καθόσον η αρχή αυτή δεν μπορεί να αφορά κανόνες οι οποίοι δεν είναι ακόμα αντιτάξιμοι στους ιδιώτες.

41 Πράγματι, μολονότι εκ πρώτης όψεως μπορεί να κριθεί σύμφωνο προς την αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας του άρθρου 10 ΕΚ το να λαμβάνουν τα προσχωρούντα κράτη μέλη όλα εκείνα τα μέτρα που θα μπορούσαν να διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου στην εσωτερική τους έννομη τάξη, εντούτοις, θα ήταν contra legem, βάσει των ανωτέρω σκέψεων, να απαιτηθεί από τα κράτη αυτά να επιβάλουν στους ιδιώτες υποχρεώσεις απορρέουσες από διατάξεις γενικής ισχύος που δεν έχουν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στην επίσημη γλώσσα των κρατών αυτών.

42 Αποδοχή της απόψεως ότι μπορεί να αντιταχθεί σε ιδιώτες πράξη που δεν έχει προσηκόντως δημοσιευθεί, κατ' εφαρμογή της αρχής της αποτελεσματικότητας, θα είχε ως συνέπεια να υφίστανται οι ιδιώτες εντός του οικείου κράτους μέλους τις αρνητικές συνέπειες της αθετήσεως, εκ μέρους των διοικητικών οργάνων της Κοινότητας, της υποχρεώσεώς τους να έχουν θέσει στη διάθεση των εν λόγω ιδιωτών, κατά την ημερομηνία προσχωρήσεως, το σύνολο του κοινοτικού κεκτημένου σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ενώσεως (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση Racke, σκέψη 16).

43 Βεβαίως, σε ορισμένες από τις παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο υποστηρίζεται ότι στις σκέψεις 11 έως 21 της προαναφερθείσας αποφάσεως

Ορυζόμυλοι Καβάλας κ.λπ., το Δικαστήριο εξέτασε το ζήτημα αν η μη πλήρης δημοσίευση του κοινοτικού δικαίου στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* συνιστά, σε κάθε περίπτωση, λόγο αποκλείοντα το αντιτάξιμο της σχετικής κανονιστικής ρυθμίσεως στους ιδιώτες.

44 Η απόφαση αυτή, όμως, πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο στο οποίο εκδόθηκε και σε σχέση με το ερώτημα που είχε υποβληθεί στο Δικαστήριο. Το ζήτημα που το Δικαστήριο εξέτασε ήταν απλώς η αδυναμία μιας ελληνικής επιχειρήσεως να λάβει γνώση της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως κατά τον χρόνο της προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Δεν ετίθετο ζήτημα προσήκουσας δημοσιεύσεως της κανονιστικής αυτής ρυθμίσεως. Το Δικαστήριο εξέτασε απλώς αν, κατά τον χρόνο προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, μια ελληνική εταιρία η οποία δεν είχε υποβάλει νομοτύπως, βάσει των κοινοτικών κανόνων, αιτήσεις προς τις αρμόδιες εθνικές αρχές για επιστροφή εισαγωγικών δασμών μπορούσε, παρά ταύτα, να τύχει αυτών των επιστροφών, καθόσον ήταν δυσχερές τόσο για την εταιρία αυτή, όσο και για τις ελληνικές διοικητικές αρχές, να λάβουν γνώση της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως και να εφαρμόσουν ορθώς τους νέους κανόνες.

45 Το αιτούν δικαστήριο, ορισμένα κράτη μέλη που κατέθεσαν παρατηρήσεις και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, ως εκ της θέσεώς της, γνώριζε τους εφαρμοστέους κοινοτικούς κανόνες, δεδομένου ότι ασχολείται με το διεθνές εμπόριο και ασφαλώς γνωρίζει το περιεχόμενο των τελωνειακών υποχρεώσεων, ιδίως την υποχρέωση επακριβούς δηλώσεως των εισαγομένων εμπορευμάτων. Στην περίπτωση αυτή, η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, έστω και μη δημοσιευμένη, πρέπει να εφαρμοστεί, εφόσον μπορεί να αποδειχθεί ότι ο ενδιαφερόμενος γνώριζε, πράγματι, το περιεχόμενό της.

46 Εντούτοις, το στοιχείο αυτό δεν αρκεί ώστε να καταστεί δυνατό να αντιταχθεί σε ιδιώτη κοινοτική κανονιστική ρύθμιση η οποία δεν δημοσιεύθηκε προσηκόντως στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

47 Τόσο το αιτούν δικαστήριο όσο και ορισμένα κράτη μέλη που κατέθεσαν παρατηρήσεις και η Επιτροπή υποστηρίζουν επιπροσθέτως ότι είναι πλέον σύνηθες να πληροφορούνται οι ιδιώτες το περιεχόμενο των κανόνων του κοινοτικού δικαίου από ηλεκτρονικά μέσα, ώστε να μετριάζονται οι συνέπειες της μη δημοσιεύσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και να μη θεωρείται πλέον ότι η μη δημοσίευση συνεπάγεται αδυναμία προσβάσεως στους κανόνες αυτούς. Η Επιτροπή προσθέτει ότι ο επίμαχος στην κύρια δίκη κανονισμός δημοσιοποιήθηκε, στην τσεχική γλώσσα, στον διαδικτυακό τόπο EUR-Lex στις 23 Νοεμβρίου 2003, τυπώθηκε στις 30 Απριλίου 2004 και αναρτήθηκε στα γραφεία της ΥΕΕΚ.

48 Εντούτοις, πρέπει να τονιστεί ότι, μολονότι η κοινοτική νομοθεσία δημοσιοποιείται, πράγματι, μέσω του Διαδικτύου και οι ιδιώτες όλο και συχνότερα λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου της ηλεκτρονικώς, αυτός ο τρόπος δημοσιοποιήσεως της κοινοτικής νομοθεσίας δεν ισοδυναμεί με προσήκουσα δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, καθόσον το κοινοτικό δίκαιο δεν περιλαμβάνει καμία τέτοια ρύθμιση.

49 Πρέπει, επίσης, να τονιστεί ότι ορισμένα μεν κράτη μέλη υιοθέτησαν ως έγκυρη μορφή την ηλεκτρονική δημοσιοποίηση, αλλά με νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις ρύθμισαν επακριβώς τον τρόπο που πρέπει να γίνεται και σε ποιες περιπτώσεις μια τέτοια δημοσιοποίηση είναι έγκυρη. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο δεν μπορεί να θεωρήσει επαρκή αυτή τη μορφή δημοσιοποιήσεως της κοινοτικής νομοθεσίας, ώστε να είναι δυνατό να αντιταχθεί στους ιδιώτες.

50 Το μόνο έγκυρο κείμενο κοινοτικού κανονισμού, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, είναι εκείνο που δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, οπότε ένα υπό ηλεκτρονική μορφή κείμενο, προγενέστερο της δημοσιεύσεως αυτής, έστω και αν εκ των υστέρων αποδειχθεί σύμφωνο προς το δημοσιευθέν κείμενο, δεν είναι δυνατόν να αντιταχθεί στους ιδιώτες.

51 Συνεπώς, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 58 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως αποκλείει τη δυνατότητα αντιτάξεως στους ιδιώτες εντός νέου κράτους μέλους υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν από κοινοτική κανονιστική ρύθμιση που δεν έχει δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στη γλώσσα του κράτους αυτού, η οποία είναι επίσημη γλώσσα της Ένωσης, έστω και αν οι συγκεκριμένοι ιδιώτες είχαν τη δυνατότητα να πληροφορηθούν με άλλο τρόπο το περιεχόμενο αυτής της κανονιστικής ρυθμίσεως.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

52 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, ουσιαστικώς, να διευκρινιστεί αν το μη αντιτάξιμο σε ιδιώτες εντός κράτους μέλους κοινοτικού κανονισμού που δεν έχει δημοσιευθεί στη γλώσσα του κράτους αυτού αποτελεί ζήτημα ερμηνείας ή ζήτημα κύρους του εν λόγω κανονισμού.

Παρατηρήσεις κατατεθείσες στο Δικαστήριο

53 Η Τσεχική Κυβέρνηση, στηριζόμενη στη νομολογία του Δικαστηρίου, υποστηρίζει ότι η μη δημοσίευση κοινοτικού κανονισμού στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* δεν επηρεάζει το κύρος του και ότι, επομένως, η ανάλυση των συνεπειών της μη δημοσιεύσεως αποτελεί απλώς ζήτημα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι το κύρος ενός τέτοιου κανονισμού δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι η δημοσίευση έγινε μετά τη λήξη της ταχθείσας προθεσμίας, η δε καθυστέρηση αυτή μπορεί να επηρεάσει μόνον την ημερομηνία ενάρξεως εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού ή επελεύσεως των εννόμων αποτελεσμάτων του (απόφαση της 29ης Μαΐου 1974, 185/73, König, Συλλογή τόμος 1974, σ. 313, σκέψη 6).

54 Η Λετονική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η μη εφαρμογή έναντι των ιδιωτών κοινοτικού κανονισμού ο οποίος δεν έχει δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* αποτελεί ζήτημα κύρους, καθόσον οι συνέπειες της μη εφαρμογής είναι, στην πράξη, οι ίδιες με τις συνέπειες του ανυπόστατου αυτού κανονισμού. Επομένως, προκειμένου να επιλύσουν διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν τους τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να θεωρήσουν τον κανονισμό αυτό ως μηδέποτε υπάρξαντα.

55 Η Επιτροπή, στηριζόμενη στη νομολογία του Δικαστηρίου, υποστηρίζει ότι η κυκλοφορία της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στα διάφορα κράτη μέλη δεν επηρεάζει ούτε την ημερομηνία κατά την οποία ο κανονισμός λογίζεται δημοσιευθείς ούτε την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του (βλ., σχετικώς, αποφάσεις Racke, προαναφερθείσα, και της 25ης Ιανουαρίου 1979, 99/78, Decker, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 81). Επομένως, η μη έκδοση της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης* σε μια γλώσσα δεν επηρεάζει το κύρος ή την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος αυτού του κανονισμού.

56 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το ζήτημα αν κανονισμός μπορεί ή δεν μπορεί να αντιταχθεί σε ιδιώτη στην περίπτωση που δεν έχει δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* αποτελεί ζήτημα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου.

Απάντηση του Δικαστηρίου

57 Το ζήτημα που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου είναι αν κανονισμός ο οποίος δεν δημοσιεύθηκε στη γλώσσα κράτους μέλους είναι ανίσχυρος βάσει των διατάξεων του άρθρου 254, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, ΕΚ, των άρθρων 2 και 58 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως, καθώς και των άρθρων 4 και 5 του κανονισμού 1.

58 Δεν αμφισβητείται ότι οι διατάξεις αυτές δεν θέτουν υπό αίρεση το κύρος κανονισμού εφαρμοστέου στα κράτη μέλη στα οποία δημοσιεύθηκε προσηκόντως.

59 Εξάλλου, το μη αντιτάξιμο κανονισμού σε ιδιώτες εντός κράτους μέλους στη γλώσσα του οποίου δεν δημοσιεύθηκε ουδόλως επηρεάζει το ότι, ως μέρος του κοινοτικού κεκτημένου, οι διατάξεις του δεσμεύουν το οικείο κράτος μέλος από της προσχωρήσεώς του.

60 Η συνδυασμένη ερμηνεία των προαναφερθεισών στη σκέψη 57 της παρούσας αποφάσεως διατάξεων, όπως αυτή προκύπτει από τη δοθείσα στο πρώτο ερώτημα απάντηση, έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να μεταθέσει χρονικώς τη δυνατότητα αντιτάξεως σε ιδιώτες των υποχρεώσεων που απορρέουν από κοινοτικό κανονισμό μέχρις ότου μπορέσουν να λάβουν επισήμως και ασφαλώς γνώση του περιεχομένου της.

61 Επομένως, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, αποφαινόμενο ότι κοινοτικός κανονισμός που δεν δημοσιεύθηκε στη γλώσσα κράτους μέλους δεν μπορεί να αντιταχθεί σε ιδιώτες εντός αυτού του κράτους, το Δικαστήριο ερμήνευσε το κοινοτικό δίκαιο κατά την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ.

Επί του τρίτου ερωτήματος

62 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η εξέταση του κύρους ενός τέτοιου κοινοτικού κανονισμού.

Επί του αιτήματος περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων της παρούσας αποφάσεως

63 Η Τσεχική Κυβέρνηση προτείνει στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι τα αποτελέσματα της αποφάσεώς του άρχονται από της δημοσιεύσεως των προδικαστικών ερωτημάτων που του υποβλήθηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, χωρίς ο περιορισμός αυτός να δύναται να αντιταχθεί σε όσους έχουν προσφύγει κατά της εφαρμογής μη δημοσιευθεισών διατάξεων ή έχουν ζητήσει αποκατάσταση της προκληθείσας κατ' αυτόν τον τρόπο ζημίας.

64 Υποστηρίζει ότι συντρέχουν εν προκειμένω τα δύο ουσιώδη κριτήρια που θεμελιώνουν τη δυνατότητα περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων μιας αποφάσεως, δηλαδή ότι οι ενδιαφερόμενοι ενήργησαν καλοπίστως και ότι υφίσταται κίνδυνος δημιουργίας σοβαρών προβλημάτων, τα οποία δεν είναι αποκλειστικώς οικονομικής φύσεως.

65 Η Λετονική Κυβέρνηση προτείνει την ίδια λύση, αλλά με έναρξη εφαρμογής την ημερομηνία εκδόσεως της παρούσας αποφάσεως, ώστε να μη τεθούν υπό αμφισβήτηση όσες διοικητικές αποφάσεις ελήφθησαν καλοπίστως βάσει μη δημοσιευθεισών στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* κοινοτικών ρυθμίσεων και οι αποδέκτες τους δεν τις προσέβαλαν.

66 Υποστηρίζει ότι όλα τα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Ένωση την 1η Μαΐου 2004 ενήργησαν καλοπίστως εφαρμόζοντας κοινοτικούς κανόνες οι οποίοι, τότε, δεν είχαν ακόμα δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αν έπρεπε, λαμβανομένης υπόψη της παρούσας αποφάσεως, να ακυρωθούν οι βάσει των κανόνων αυτών ληφθείσες διοικητικές αποφάσεις, ελλείψει νομικού ερείσματος, τούτο θα συνεπαγόταν μεγάλο αριθμό αιτήσεων ακυρώσεως και θα είχε σημαντικές οικονομικές συνέπειες, όχι μόνο για τους προϋπολογισμούς των κρατών μελών, αλλά και για τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

67 Πρέπει σχετικώς να τονιστεί ότι στο πλαίσιο προδικαστικής παραπομπής που έχει ως αντικείμενο την ερμηνεία διατάξεως του κοινοτικού δικαίου το Δικαστήριο μπορεί, κατ' εξαίρεση, κατ' εφαρμογή της γενικής αρχής της ασφάλειας δικαίου που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της κοινοτικής έννομης τάξης, να περιορίσει τη δυνατότητα των ενδιαφερομένων να επικαλούνται την ερμηνευθείσα από το Δικαστήριο διάταξη προς αμφισβήτηση εννόμων σχέσεων που έχουν καλοπίστως συναφθεί (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 1976, C-43/75, «Defrenne II», Συλλογή τόμος 1976, σ. 175, σκέψεις 72 έως 75, και της 6ης Μαρτίου 2007, C-292/04, Meilicke κ.λπ., Συλλογή 2007, σ. I-1835, σκέψη 35).

68 Εντούτοις, η νομολογία αυτή αφορά περίπτωση διαφορετική από την παρούσα. Πράγματι, στην παρούσα υπόθεση δεν πρόκειται για το ζήτημα χρονικού περιορισμού των αποτελεσμάτων αποφάσεως του Δικαστηρίου σχετικής με την ερμηνεία διατάξεως του κοινοτικού δικαίου, αλλά για περιορισμό των αποτελεσμάτων αποφάσεως, που αφορά την αντιταξιμότητα εντός κράτους μέλους, πράξεως του κοινοτικού δικαίου. Κατά συνέπεια, η νομολογία αυτή δεν μπορεί κατ' αναλογία να εφαρμοστεί εν προκειμένω.

69 Πρέπει, επίσης, να τονιστεί ότι, δυνάμει του άρθρου 231 ΕΚ, το Δικαστήριο μπορεί, σε περίπτωση ακυρώσεως κανονισμού, να προσδιορίσει, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, εκείνα τα αποτελέσματα του ακυρωθέντος κανονισμού που παραμένουν ισχυρά.

70 Επομένως, ακόμα και στην περίπτωση παράνομης πράξης θεωρουμένης ανυπόστατης, το Δικαστήριο μπορεί, δυνάμει ρητής διατάξεως της Συνθήκης ΕΚ, να αποφασίσει ότι, παρά ταύτα, νομίμως θα αναπτύξει ορισμένες από τις έννομες συνέπειές της.

71 Οι ίδιες απαιτήσεις ασφάλειας δικαίου επιβάλλουν την ίδια λύση και προκειμένου περί εθνικών αποφάσεων που ελήφθησαν κατ' εφαρμογήν διατάξεων του κοινοτικού δικαίου οι οποίες δεν έχουν καταστεί αντιτάξιμες εντός ορισμένων κρατών μελών, διότι δεν έχουν δημοσιευθεί προσηκόντως στην *Επίσημη Εφημερίδα*

της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην επίσημη γλώσσα των οικείων κρατών, εξαιρουμένων των αποφάσεων εκείνων κατά των οποίων έχουν υποβληθεί διοικητικές ενστάσεις ή ασκηθεί προσφυγές κατά την ημερομηνία εκδόσεως της παρούσας αποφάσεως.

72 Συνεπώς, τα οικεία κράτη μέλη δεν υπέχουν από το κοινοτικό δίκαιο την υποχρέωση να θέσουν υπό αμφισβήτηση διοικητικές ή δικαστικές αποφάσεις που ελήφθησαν βάσει τέτοιων κανόνων, εφόσον δεν μπορούν πλέον να προσβληθούν δυνάμει των εφαρμοστέων διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας.

73 Βάσει του κοινοτικού δικαίου, η λύση θα ήταν διαφορετική μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες, βάσει των προαναφερθέντων στη σκέψη 71 της παρούσας αποφάσεως κανόνων, ελήφθησαν διοικητικά μέτρα ή εκδόθηκαν δικαστικές αποφάσεις ιδίως κατασταλτικού χαρακτήρα, δυνάμενες να θίξουν θεμελιώδη δικαιώματα, πράγμα που εναπόκειται, εντός των ορίων αυτών, στις αρμόδιες εθνικές αρχές να εξετάσουν.

Επί των δικαστικών εξόδων

74 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 58 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση αποκλείει τη δυνατότητα αντιτάξεως στους ιδιώτες εντός νέου κράτους μέλους υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν από κοινοτική κανονιστική ρύθμιση που δεν έχει δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στη γλώσσα του κράτους αυτού, η οποία είναι επίσημη γλώσσα της Ένωσης, έστω και αν οι συγκεκριμένοι ιδιώτες είχαν τη δυνατότητα να πληροφορηθούν με άλλο τρόπο το περιεχόμενο αυτής της κανονιστικής ρυθμίσεως.

2) Αποφαινόμενο ότι κοινοτικός κανονισμός που δεν δημοσιεύθηκε στη γλώσσα κράτους μέλους δεν μπορεί να αντιταχθεί σε ιδιώτες εντός αυτού του κράτους, το Δικαστήριο ερμήνευσε το κοινοτικό δίκαιο κατά την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ.

(υπογραφές)